

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

139. An Clerici in minoribus obseruantes requisita Concilij Tridentini,
gaudeant omnibus priuilegiis, quibus gaudent Clerici in Sacris constituti?
Et docetur omnes consuetudines trahendi Clericos ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76442](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76442)

seruientem non tamen de mandato Episcopi gaudere privilegio fori. Ex p. 9. tract. 6. & Misc. 1. Ref. 6.

§. 1. **N**Oua, curiosa, & practicable quaestio, & ad illam negatiue respondet Regens D. Franciscus de Vico in *legib. & Pragmaticis Regni Sardiniae*, tom. 1. tit. 7. cap. 13. num. 8. vbi sic ait: [Quaro, an licentia, de qua, in d. cap. Nullus. Concil. Trid. sess. 23. ab alio, quam Episcopo dari possit Clericis ad effectum studiendi, vel inseruendi alicui Ecclesiae: & dic, quod non, ex infra notandis. Primum, quia ex eodem Concil. apparet, fuisse hanc cognitionem Episcopo delegatam, & consequenter, non potest in ea se intromittere illius Vicarius, ex notatis à Federico de Sen. in *cons. 130. in fin. vers. Potest dici*.

2. Secundò, quia, quoties alicui aliquid committitur, debet per nominatum in commissione, & non per alium exequi. Ita Bald. in *cons. 123. in fin. lib. 5. & cum concessio huiusmodi licentiae sit Episcopo commissa, non debet ab alio exequi ex doctrina Bald. vbi supra: quod multò fortius procedit in casu praesenti, in quo videtur electa industria Episcopi, & non sui Vicarij, nec alterius ministri. Felinus in *cap. fin. §. Est autem, num. 4.* tum maxime, quia summus in executione facti, Berous in *cap. Quoniam. Abbas in fin. de offic. delegat. in quo datur forma, quod licentia sit Episcopi, quae nullatenus omitti potest, per notata à Mascard. vers. Electa persona industria, concl. §. 94. num. 1. §. & 6. vt communiter. DD.**

3. Tandem, quia in dispositione d. cap. Nullus, fuit praecipue habita ratio dignitatis Episcopalis, & vbiunque fundatur actus in nomine appellatiuo, in fauorem illius tantum factus intelligitur, l. Turpia. §. fin. & l. Seruus. §. fin. ff. de legat. 1. l. Annua, §. Actia, ff. de annuis legat. Signorol. *cons. 90. col. 6. post medium. Crauet. vbi plures in cons. 507. num. 10.* Vide Menoch. de *arbitrar. lib. 4. concl. 121.*] Hucusque Regens de Vico, cuius sententiam ante ipsum docuerat Petrus de Vries in *otio astino. part. 2. num. 363.* vbi ita asserit: & ad suprapositam resolutionem redeundo, illam ex superioribus ampliabis. Primum, vt, scilicet procedat, etiam si adscriptio ad Ecclesiam facta fuerit per Vicarium Episcopi: quoniam, nec adhuc eo casu censetur adimpletum dictum requisitum. Et ratio est: quia, cum textus in *supra* resolutum est, non dicitur adimpleta per aequipollens, id est, per mandatum, seu adscriptionem Vicarij, cum sit certum in iure, quod forma legis non potest per aequipollens adimpleri. Gloss. *verb. Tertio. in Clement. 1. de vit. & honest. Cleric. Tiraquell. de retract. lignag. §. 1. gloss. 2. 1. num. 11.* Boër. *decis. 1. num. 44.* cum alijs adductis per Medic. vt refertur tom. 1. *reg. iur. lib. 1. verb. Aequipollens non sufficit.* Ludouicus Molina de *Hispan. primogen. lib. 2. c. 6. n. 37.* Ioan. Gutierrez. in *repet. l. Nemo potest. num. 114.* ff. de leg. 1. Guillelm. Benedict. d. *verb. in eodem. testament. num. 7.* Ouid. de Amic. de *iure emphyt. quest. 1. num. 2.* Gaball. *Millelog. 375. part. Escobar. de ratiocin. c. 33. num. 12.* & sic adscriptio ad Ecclesiam, in supradicta specie, necessarium est faciendam per ipsum Episcopum. Ita Vries.

4. Sed ego affirmatiuam sententiam teneo: nam appellatione Episcopi venit Vicarius: & patet ex Concil. Trident. *sess. 24. cap. 6. de reform.* vbi, cum voluit Vicarium excludere, expressit dicens: *Et tantum non eorum Vicarij sit permissum.* Item, in eodem Trident. *sess. 25. cap. 3. de reform.* dicitur, solos Episcopos posse concedere litteras excommunicationis, pro rebus ablati: & tamen id posse Vicarios generales, ac nomine Episcoporum comprehendendi certum est. Et hanc opinionem tenent Suar. tom. 5. in 3. part. *disp. 7.*

sect. 3. num. 10. Sanchez lib. 3. de *matrim. disputat. 29. num. 16.* Henriquez lib. 1. cap. 5. num. 5. Garzias de *benef. part. 5. cap. 8. num. 52.* Stephan. Grat. *discept. forens. tom. 1. & alij.*

5. Confirmantur supradicta à fortiori, ex doctrina Riccij *part. 4. decis. 111. num. 5.* & aliorum assentientium, adscriptionem in Ecclesia hodie non esse necessariam de mandato Episcopi: sed sufficere, quod realiter fiat seruitium in diuinis. Et ideo, teste Barbosa in *Consilium Tridentinum. sess. 23. cap. 6. num. 32.* Sacra Congregatio declarauit in *ona Valentina, 29. Inij 1628.* Clericum in minoribus constitutum Ecclesiae deseruientem non tamen ex mandato Episcopi habitum, & tonsuram deseruientem, gaudere privilegio fori. Quod etiam, me citato, docet Garzias in *tract. 1. difficult. 3. punct. 1. num. 10.*

Sup. hac ad-
scriptione in
Ref. praeteri-
ta §. vt. post
medium.

Sup. hoc ibi.
dem, in di-
cto §. paulo
post init.

RESOL. CXXXVIII.

An Clerici Minores, vt gaudeant privilegio fori debeant in Dominicis diebus cum superpelliceo Diuinis interesse? Ex p. 4. tr. 1. Ref. 88.

§. 1. **H**Aec quaestio à nobis posita est per quãdam pragmaticam huius Regni, quam citat & sequitur Maurus Burgius de *modo procedendi ex abrupto. cent. 1. quest. 65. num. 29.* in qua statuitur, vt Clerici volentes gaudere privilegio clericali, debeant per Regnum perseueranter incedere cum clericali habitu & tonsura, atque diuinis officiis quibuslibet diebus Dominicis, & festiuis, horis congruis, cum superpelliceo personaliter interesse.

2. Sed quod Clericus, vt gaudeat privilegio fori debeat seruire singulis diebus Dominicis, & festiuis, cum superpelliceo diuinis officiis, falsum est. Nam Concil. Tridentinum *sess. 23. cap. 6.* statuens vt Clerici debeant deseruire alicui Ecclesiae, non est intelligendum ita liberaliter & rigide, id est, pro omni tempore, sed pro maiori parte ipsius, vt ex sacra Cardinalium Congregatione ego adnotati in *1. part. tract. 2. resolut. 34.* & docet Riccius *part. 4. decis. 154. num. 5.* Gratianus in *discept. forens. tom. 3. cap. 440. num. 6.* Mastrillum *tom. 1. decis. 113. num. 13.* & alij. Nec obstat pragmatica huius Regni: nam aduersus illam insurgit nouissime Sebastianus Guazzinus de *defensionibus reorum, tom. 2. defens. 20. cap. 9. num. 35.* Vide etiam Alexandrum *Trentacinqum consil. 12. num. 75. volum. 2.* Tritum est enim Clericos non posse ligari pragmatica iudicis laici; & licet Anton. de Ballis in *tract. variar. lib. 5. pragmat. 1. tit. 10. num. 5.* asserat, quod ista pragmatica tanquam coadiuuatiua dispositionis iuris communis, licet sit facta à laico, sustineri potest, tamen quicquid sit de hac doctrina, assero dictam pragmaticam imponere onus Clericis, quod ius commune illis non imponit, vt probatum est: ergo non potest ligare Clericos, & ideo ex defectu iurisdictionis nullam esse dicendum est.

Quae hic est
supra Resol.
135. §. 2.
paulo post
initium, &
in Ref. 121.
§. vi.

RESOL. CXXXIX.

An Clerici in Minoribus, obseruantes requisita Concilij Tridentini, gaudeant omnibus privilegijs, quibus gaudent Clerici in sacris constituti? Et docetur omnes consuetudines trahendi Clericos coram iudice laico etiam in civilibus esse reprobatas in Concil. Trident. & alijs iuribus. Ex p. 4. tr. 1. Ref. 20.

§. 1. **N**Egatiue respondet Pereira de *manu Regia, part. 2. cap. 33. num. 2.* vbi sic ait. Clerici in minoribus

Supr. hoc in
tom. 7. tit. 2.
ex Ref. vnica
§. 1.

minoribus sæculares reputantur in omnibus, nisi in causis criminalibus, in quibus suo gaudent foro, & idè nihil mirum est vt compellantur incendiis occurrere personaliter ac ceteri laici: & infra in fine numeri, sic etiam ait, Circa Clericos in minoribus minus erit dubij, vt à Principe sæculari compelli possint, cum legibus sæcularibus subsint, excepto casu quo foro gaudeant ad criminalia.

2. Sed ego nescio quo pacto hæc dici possint, cum Concilium Tridentinum *sess. 23. c. 6.* asserat absolute, & sine vlla distinctione supradictos Clericos cum aliquibus requisitis gaudere privilegio fori, ergo etiam in civilibus. Imò si non obsecraret dicta requisita in Concilio posita, gaudeant privilegio Canonis, & secundum veritatem & communionem sententiam exemptione gabellarum, quæ omnia satis à nobis probata sunt in *part. 1. tract. 2. resolut. 36.* & ideo hanc sententiam vt certam docet Suarez contra Regem Angliæ *lib. 4. cap. 26. num. 3.* & ex *cap. 2. de foro compet. & cap. cum non ab homine, de iudicij;* vnde *num. 5.* sic asserit. Omnia quæ hætenus de generalitate exemptionis tam in criminalibus & civilibus iudiciis, quàm in legibus etiam civilibus & tributis diximus, ad omnes Clericos cuiuscumque Ordinis in statu clericali perseverantis, æqualiter applicanda sunt, quia iura quoad hanc partem nihil inter eos discernunt. Ita ille, & ante illum Comitulus in *respons. moral. lib. 1. quæst. 54.* vbi loquens de Clerico primæ tonsuræ sic ait: Privilegia, quæ Clericus ex prima tonsura nanciscitur, hæc sunt. Primum, quòd in religiosam Domini sortem cooptari certum est, atque ex laicis, & profanis personis fieri sacras. Secundum, quòd Sacerdotij, seu beneficii Ecclesiastici capaces evadunt. Tertium, quòd Ecclesiæ iurisdictionis participes sunt, id est, potestatis excommunicandi, interdicendi, suspendendi. Quartum, quòd in eos imperium, & ius Magistratus sæcularis non habet, quòd privilegium dicitur fori. Quintum, quòd nemo iis violentas manus potest adferre, quin in censuram incidat excommunicationis. Sextum est privilegium immunitatis suorum bonorum omnium, siue illa iure patrimonij, siue beneficii Ecclesiastici, possideant. Hæc omnia Comitulus, & Doctores communiter, & ideo (vide, quæso, si rectè dicat Pereira (Clericos in minoribus constitutos sæculares reputari in omnibus: nisi in causis criminalibus, & si iudices sæculares possint illos compellere sicut laicos ad occurrendum incendiis, vel ad separandum rixantes, vel ad delinquentes capiendum. Dicendum ex igitur Clericos minores observantes, requisita Concilij Tridentini, gaudere omnibus privilegiis quibus gaudent Clerici in Sacris constituti. Sed si aliquis dicat quòd hæc opinio Pereira procedit ratione consuetudinis, iam hoc *suprà* reprobatur: vnde nunc addam tantum Peregrinum de *immunitate Eccles. cap. 2. num. 24.* vbi docet omnes consuetudines trahendi Clericos, etiam in civilibus, coram iudice laico, esse reprobata à Concilio Tridentino, & aliis iuribus. Si autem cum dicta consuetudine adsit consensus, & tolerantia approbata Summi Pontificis, videant illi, ad quos spectat; dixi *approbatina* quia simplex tolerantia non sufficit, per ea quæ *suprà* adduximus & facit textus D. Thomæ in *1. 2. quæst. 97. art. 3. ad 3.* quem sapienter ponderat Ludovicus Maëratius in *summam tom. 1. tr. de legibus disp. 5. sect. 11. in fin.*

RESOL. CXL.

An iudex laicus possit punire Clericos in Minoribus constitutos?

Et adducuntur, & explanantur omnia, quæ determinavit Concilium Trid. *sess. 23. cap. 6.* vt quis gaudeat privilegio fori.

Et tandem queritur, vtrum Clericus habens beneficium, sed non deferens habitum, & Tonsuram, nec ali cui Ecclesia deseruiens, gaudeat privilegio fori? Ex p. 1. tract. 2. Ref. 29. alias 28.

§. 1. QVando tales Clerici subiiciantur Iudicibus laicis, determinavit sancta Synodus Tridentina, ita loquens in *sess. 23. cap. 6.* [Nullus prima tonsura initiatus, aut etiam in minoribus ordinibus constitutus, fori privilegio gaudeat, nisi beneficium Ecclesiasticum habeat, aut clericalem habitum, & tonsuram deferens, alicui Ecclesiæ ex mandato Episcopi inseruiat, vel in Seminario Clericorum, aut in aliqua Schola, seu vniuersitate, de licentia Episcopi, quasi in via ad maiores Ordines suscipiendos versetur.] Ita Concilium; cuius verba nouissimè à Iuriconsulto Hispano Torreblanca *lib. 3. de Magia, cap. 9. n. 40.* contra communem fuerunt exposita, non de omnibus Clericis minorum Ordinum; sed de his tantum, qui ante decimumquartum ætatis annum versantur, de quibus in præcedentibus verbis fit mentio; vel de incorrigibilibus, & facinorosis, & qui se immiscet sæcularibus: nam ij dispositioni causam dederunt. Sed licet hæc expositio sit ingeniosa; est in contrarium communis DD. sententia; & idè circa prædicta verba, multa scitu digna, non solum Theologi, sed etiam Iuriconsulti notarunt. Quorum libros quia forsitan multi non habent; in gratiam Confessoriorum, ex industria, & non sine labore, quæ in illis dispersa hinc inde inveniuntur, hæc simul colligere conabor, resolutoriè, & breuiter more nostro. Idè,

2. Queritur primò, vtrum Clericus habens beneficium, sed non deferens habitum, & tonsuram, nec alicui Ecclesiæ deseruiens, gaudeat privilegio fori? Respondeo, quòd Suarez *de censuris, disp. 22. sect. 1. num. 11.* & Ambrosius *de immunit. cap. 13.* videntur docere, quòd Clericus beneficiatus non gaudeat, nisi alicui Ecclesiæ deseruiat. Sed hoc est contra mentem Concilij; nam in citatis verbis duos modos distinguit vnum absolute, si Clericus primæ tonsuræ habeat beneficium: alium, si tonsuram, & habitum clericalem deferat, & alicui Ecclesiæ deseruiat: & sic verba Concilij alternatiuè procedunt. Et ita tenet Rodriquez in *summa, tom. 1. cap. 155. concl. 2.* Aznedus *lib. 1. leg. 1. tit. 4. num. 9.* Bobadilla in *Polir. tom. 1. lib. 2. cap. 18. num. 120.* in *Glossa litera E,* noſter Franciscus Aponte *lib. 1. conf. 24.* Gutierrez *pract. 99. lib. 1. q. 7.* Marius Antonius *lib. 3. resol. 48. num. 22.* Cevallos *tract. de cognit. per viam violentia, in Proam. cap. 8. num. 14.* & p. 2. q. 44. n. 3. Bonacina *de legib. disp. 10. q. 2. punct. 1. §. 4. num. 10.* Hi omnes asserunt, vt Clericus gaudeat privilegio fori, sufficere, vt habeat tantum beneficium, seruitium verò Ecclesiæ, vt *infra* patebit, est necessarium in Clerico incedente cum habitu & tonsura. Vide Riccium *part. 4. decis. 357. num. 1.*

Sup. hoc in Ref. seq.

Infra in Ref. quæ hic est supra 135. & in alia eius primæ not.

RESOL. CXLI.

An Clericus in Minoribus, si habeat beneficium, & non deferat habitum, & Tonsuram, gaudeat privilegio fori? Ex part. 4. tract. 1. Ref. 89.

§. 1. NEGatiuam sententiam docet Maurus Burgius *de modo procedendi ex abrupto, centur. 1. quæst. 65. num. 23.* vbi inuehitur contra Farinacium, & asserit hanc opinionem docere Concil. Tridentinum. *sess. 23.*

Sup. hoc in Ref. præterita §. Queritur.